

II. dio

Definicije za bolesti koje su određene Zakonom o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti, a nisu među bolestima koje je odredila Europska unija (I. dio definicija)

AKUTNA MLOHAVA (FLAKCIDNA) PARALIZA (AFP)

Klinički opis: dijete ispod 15 godina starosti s akutnom mlohavom paralizom (uključujući sindrom Guillian Barre), ili osoba bilo koje starosti s paraličkom bolesti kompatibilnom s dječjom paralizom (poliomyelitis anterior acuta)

Klasifikacija slučaja NP (slučaj definiran kliničkim opisom)

AMEBIJAZA (AMOEBIASIS) (amebna disenterija)

Klinički opis: bolest debelog crijeva uzrokovana s *Entamoeba histolytica*, s blagom, kroničnom ili pak fulminantnom disenteričnom kliničkom slikom. Ekstraintestinalna lokalizacija bolesti kao jetreni absces ili drugo također se može naći.

Laboratorijski kriterij za dijagnozu:

- cista ili trofozoit *Entamoeba histolytica* nađen u uzorku stolice
- trofozoit nađen u histopatološkom uzorku biopsije ili skarifikata intestinalnih vrijedova (ulkusa).

Klasifikacija slučajeva:

Moguć: klinički kompatibilan slučaj s epidemiološkom vezom

Vjerojatan: NP

Potvrđen: klinički kompatibilan slučaj, laboratorijski potvrđen

BAKTERIJSKA SEPSA, SEPTIKEMIJA (SEPSIS PURULENTA)

Klinički opis

Bakterijska sepsa je prisutnost bakterija u krvotoku (bakterijemija) koja se očituje teškim općim simptomima, te može brzo dovesti do septičkog šoka i smrti. Početak bolesti karakteriziran je visokom tjelesnim temperaturom, tresavicom, ubrzanim disanjem i tahikardijom. Vrlo brzo može nastupiti hipotermija, hipotenzija, promjene svijesti, anurija, te poremećaji koagulacije koji se očituju petehijalnim krvarenjima i ekhimozama.

Isključuje se: sepsa uzrokovana s *Neisseria meningitidis* i *Haemophilus influenzae* tip B; ti se entiteti prate zasebno

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Dokaz bakterija u krvi kultivacijom.

Klasifikacija slučaja

Moguć: N.P.

Vjerojatan: Klinička slika koja odgovara sepsi

Potvrđen: Odgovarajuća klinička slika uz laboratorijsku potvrdu

BAKTERIJSKI, GNOJNI, MENINGITIS (MENINGITIS PURULENTA)
(koji nije meningokokni i koji nije uzrokovan s *Hemophilus influenzae*)

Klinički opis bolest obilježena povišenom tjelesnom temperaturom, glavoboljom i kočenjem vrata I drugim meningitisnom znakovima, koja može naglo napredovati do stanja šoka i smrti. Mogući su i drugi simptomi

Laboratorijski kriterij za dijagnozu: broj i sastava limfatičnih stanica u likvoru odgovara gnojnom meningitisu, izolacija bakterija iz likvora

Klasifikacija slučaja:

Moguć NP

Vjerojatan: klinička slika kompatibilna s meningitisom uz karakterističan nalaz u likvoru

Potvrđen: kompatibilna klinička slika uz izolaciju bakterijskog soja iz likvora

Napomena: ako je izolirana *N. meningitidis* ili *Haemophilus influenzae* tip b, slučaj se prijavljuje kao zasebni entitet.

BRILL – ZINSSEROVA BOLEST (MORBUS BRILL-ZINSSER, MORBUS BRILL)

Klinički opis

Kasni recidiv pjegavog tifusa u starijih osoba, koje su tu bolest preboljele ranije (više desetaka godina ranije) u životu. Bolest je slična pjegavcu, s vrućicom osipom i dr. no blaža. Epidemiološki je važno da je u tijeku ove bolesti uzročnik, *R. prowazekii* prisutna u krvi, i stoga takav bolesnik predstavlja izvor zaraze za nastanak pjegavog tifusa ukoliko među ljudima u okolini bolesnika od m. Brill postoji ušljivost tijela.

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Negativan nalaz Weill -Felixovog testa (moguće slabo pozitivnog) u serumu pacijenta (za razliku od pjegavog tifusa)

Signifikantno visok titar protutijela na *R. prowazeki*

Napomena: Naglašena je pojava unakrsnih reakcija na druge rikecije

Klasifikacija slučaja

Moguć: NP

Vjerojatan: Klinički kompatibilan slučaj s osobnom anamnezom o preboljelom pjegavom tifusu u mladosti (odnosno prije nekoliko decenija).

Potvrđen: Klinički kompatibilan slučaj s negativnom Weill-Felixovom reakcijom, i signifikantno visokim titrom protutijela na *R. prowazeki* u serumu pacijenta ili

klinički kompatibilan slučaj s negativnom Weill - Felixovom reakcijom i signifikantnom dinamikom titra protutijela na *R. prowazeki* u serumima pacijenta

ENTEROKOLITIS (ENTEROCOLITIS)

(koji nije uzrokovan salmonelama, niti shigelama)

Klinički opis

Klinička slika obilježena enterokolitičnim smetnjama, proljevom, i / ili tenezmima, moguće s pojavom krvi i sluzi u stolici, moguća i povišena tjelesna temperatura

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Dokaz nekog od ovih uzročnika u stolici, *Escherichia coli*, *Yersinia*, *Campylobacter*, Rotavirus, Adenovirus, Norovirus i dr.

Klasifikacija slučaja

Moguć: NP

Vjerojatan: Klinički kompatibilan slučaj

Potvrđen: Klinički kompatibilan slučaj koji je laboratorijski potvrđen.

ENTEROVIROZA (ENTEROVIROSIS)**Klinički opis**

Bolest uzrokovana enterovirusima (ECHO, Cocksackie), koja se očituje različitim kliničkim sindromima: febrilna bolest s osipom, respiratorna bolest, kljenuti, mioperikarditis, epidemična pleurodinija, herpangina, bolest usta ruku i nogu, konjunktivitis, aseptički meningitis.

Isključuju se: paralitički poliomijelitis i aseptični (serozni) meningitis koje se prijavljuju kao zasebni entiteti

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Izolacija enterovirusa iz stolice, likvora, brisa grla ili krvi

Dokaz infekcije enterovirusima serološkim pretragama

Dokaz virusne RNA PCR metodom

Klasifikacija slučaja

Moguć: Kod sporadičnih slučajeva klinička slika koja odgovara jednom od sindroma koje uzrokuju enterovirusi

Vjerojatan: Slučaj koji odgovara kliničkoj slici jednog od sindroma koje uzrokuju enterovirusi, uz epidemiološki podatak o grupiranju istog sindroma u okolini pacijenata ili u populaciji.

Potvrđen: Klinička slika koja odgovara jednom od sindroma koje uzrokuju enterovirusi uz laboratorijsku potvrdu infekcije enterovirusima.

ERIZIPEL, CRVENI VJETAR (ERYSIPELAS)**Klinički opis**

Upala kože i potkožnog tkiva uzrokovana beta hemolitičkim streptokokom skupine A, koja se očituje crvenilom, oteklinom i boli zahvaćenog područja uz opće simptome, povišene tjelesnu temperaturu, slabost i sl. Za bolest je tipično da ima sklonost opetovanom javljanju iz godine u godinu..

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Dokaz Streptokoka grupe A (piogenog streptokoka) kultivacijom iz inače sterilne tekućine.

Klasifikacija slučaja

Moguć: N.P.

Vjerojatan: Karakteristična klinička slika, osobito u osobe koja je već ranije imala istu bolest

Potvrđen: Karakteristična klinička slika uz laboratorijsku potvrdu

ERLIHIOZA (ERLICHIOSIS)

Klinički opis: bolest koju prenose krpelji, uzrokovan najčešće s *Erlichia chaffeensis* i s *Erlichia phagocytophila*, klinički karakterizirana naglim nastupom povišene temperature, glavoboljom mijalgijama i općom slabošću, moguće i meningoencefalitisom,

Laboratorijski kriterij za dijagnozu: dokaz četverostrukog porasta titra na antigen *E. shaffeensis* indirektnom imunofluorescencijom u parnim uzorcima seruma bolesnika, pozitivna PCR, ili nalaz tipičnih inkluzija tzv. morule u leukocitima, imunohistokemijska demonstracija *E. phagocytophila* u bioptičkom uzorku, ili kultura *E. phagocytophila* iz kliničkog uzorka

Klasifikacija slučajeva:

moguć: NP

vjerojatan: klinički odgovarajuća slika s samo jednim pozitivnim IFA titrom, ili s vizualizacijom morule u leukocitima NP

Potvrđen: klinički kompatibilan slučaj, laboratorijski potvrđen (isključujući nalaz morule kao jedini nalaz; vidi gore)

FASCIOLIJAZA, FASCIOLOZA (FASCIOLIASIS, FASCIOSIS)

Klinički opis: Bolest jetre praćena bolovima u gornjem desnom kvadrantu abdomena uz oštećenje jetrene funkcije i eozinofiliju (60-80%)

Laboratorijski kriterij za dijagnozu: dokaz jajašaca parazita u stolici ili duodenalnom soku

Klasifikacija slučaja:

Moguć: NP

Vjerojatan: klinički kompatibilan slučaj uz anamnestički podatak o konzumaciji sirove biljne hrane iz prirode, grickanju trave i sl.

Potvrđen: klinički kompatibilan slučaj koji je laboratorijski potvrđen

GUBA (LEPRA)

Klinički opis: sporo napredujuća bolest uzrokovana s *Mycobacterium leprae* s kliničkom slikom koja varira u kontinuiranom rasponu između dvije konačna oblika: lepromatozne i tuberkuloidne forme

- u lepromatoznom (multibacilarnom) obliku kvržice, papule, makule i difuzna infiltracija prisutna je simetrično i obično široko rasprostranjena. Ako je zahvaćena nazalna sluznica, mogu se vidjeti kruste koje uzrokuju respiratorne poteškoće i epistaksu. Zahvaćenost oka vodi u iritis i keratitis

- u tuberkuloidnom (paucibacilarnom) obliku lezije kože su rijetke, oštro ograničene i sa oslabljenim osjetom (hiposensitivne) ili bez osjeta (insensitivne), nisu raspoređene simetrično, periferni živci su češće zahvaćeni

- granični (među) oblici mogu imati nepravilno raspoređene simptome oba oblika

- nespecificirana lepra obilježena je hipopigmentacijama kože na mjestu lezija i ako se ne liječi može napredovati u bilo koji od spomenutih oblika bolesti

Laboratorijski kriterij za dijagnozu: acidorezistentni i alkohol-rezistentni bacili u mikroskopiji u uzorcima kože (skarifikacijom ili incizijom). Možda nedetektibilni u paucibakterijskom obliku.

Napomena: Zbog mogućnosti usporedne HIV ili hepatitis B infekcije u hiperendemskim područjima, kožni uzorci se trebaju uzimati uz sve mjere opreza i zaštite ili ih izostaviti

Klasifikacija slučaja:

Moguć: NP

Vjerojatan: klinička slika kompatibilna lepri

Potvrđen: kompatibilna klinička slika uz pozitivan nalaz mikroskopijom acidorezistentnih bacila u uzorcima kože

HELMINTIJAZA, HELMINTOZA, (HELMINTIASIS, HELMINTHOSIS)

Klinički opis. Bolest karakterizirana jače ili slabije izraženim enterokolitičnim smetnjama uzrokovana određenim vrstama crijevnih parazita iz skupine helminata (crva) koljena Plathelminthes i Nematoda, često kroničnog ili intermitentnog trajanja, koji puta praćenima i iritacijom analne regije, svrbežom i pečenjem, a od općih znakova anemijom i moguće malnutricijom. Ovisno o vrsti uzročnika i njegovom životnom ciklusu mogu se javiti i različite druge kliničke smetnje između ostaloga od strane dišnih organa, CNS-a i dr. Uzročnici, u obliku odraslih jedinki, u pojedinim slučajevima mogu se prostim okom uočiti u stolici pacijenta, a u rijetkim slučajevima osobito velike infestacije nekim od uzročnika i u ustima, odnosno ispljuvku.

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Biokemijske pretrage koje pokazuju anemiju i visoka eozinofilija u diferencijalnoj krvnoj slici

Parazitološki dokaz nekog od ovih uzročnika u stolici pacijenta: *Ascaris lumbricoides*, *Enterobius vermicularis*, *Trichiuris trichura*, *Strongyloides stercoralis*, *Ancylostoma duodenale*, *Taenia solium*, *Taenia saginata*, *Hymenolepis nana*.

Serološka potvrda infekcije s *Toxocara canis* ili Filarijama

Isključene su parasitoze uzrokovane s *Trichinella spiralis* i *Echinococcus granulosus* jer se trihinelozu i ehinokokoza vode zasebno

Klasifikacija slučaja

Moguć: klinički kompatibilan slučaj s eozinofilijom u diferencijalnoj krvnoj slici

Vjerojatan: klinički kompatibilan slučaj s makroskopski utvrđenim prisustvom crva u stolici ili i ispljuvku

Potvrđen: klinički kompatibilan slučaj s parazitološkom potvrdom vrste uzročnika iz uzorka stolice ili krvi pacijenta

HEMORAGIJSKA GROZNICA S BUBREŽNIM SINDROMOM (HGBS) (FEBRIS HEMORRHAGICA CUM SYNDROMA RENALE)

Klinički opis

Klinička slika obilježena febrilitetom te često različitim stupnjevima bubrežne insuficijencije, oligurijom i hemoragijama. Bolest tipično ima febrilnu, hipotenzivnu, oligurijsku, poliurijsku i rekonvalescentnu fazu. U teškim slučajevima bolest iziskuje intenzivnu njegu i akutnu hemodijalizu

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Signifikantni nalazi (titar ili dinamika) protutijela ELISA, IFA ili RVK testom u serumima bolesnika

-IgM protutijela pozitivna na hantaviruse (u Hrvatskoj 2 tipa i to istočni Hantaan i zapadni Pumala virus); u serumu pozitivna do šest mjeseci

-IgG specifična protutijela (javljaju se od drugog tjedna bolesti)

Klasifikacija slučaja

Moguć: klinički kompatibilan slučaj

Vjerojatan klinički kompatibilan slučaj uz epidemiološki podatak o boravku u prirodi i dodiru s mišolikim sisavcima i njihovim ekskretima

Potvrđen: klinički kompatibilan slučaj laboratorijski potvrđen.

HERPES ZOSTER

Klinički opis

Izbijanje vezikuloznog osipa jednostrano i ograničeno na areale kože tzv. dermatome koji su inervirani osjetnim živcima korjenova dorzalnih ganglija kod većine bolesnika praćen bolovima, koji puta vrlo jakim te parestezijama uz ev. postherpetičke neuralgije.

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu:

visok titar IgG protutijela na varicella –zoster virus u serumu

Klasifikacija slučaja:

Moguć: NP

Vjerojatan: Klinički kompatibilan slučaj, obično ali ne nužno s anamnezom o preboljenim vodenim kozicama u mladosti, često uz podatak o nedavnom stresnom događaju, kontaktu s osobom oboljelom od varicela, ili se radi o imunokompromitiranoj osobi

Potvrđen: vjerojatan slučaj, laboratorijski potvrđen

INVAZIVNA BOLEST UZROKOVANA STREPTOKOKOM GRUPE A

Napomena: nije u popisu bolesti obveznih za prijavljivanje; može se rabiti prema epidemiološkoj potrebi

Klinički opis

Invazivna bolest uzrokovana streptokokom grupe A se može manifestirati raznolikim kliničkim sindromima, uključujući upalu pluća, bakterijemiju s kožnim infekcijama (celulitis, erizipel, infekcija kirurške rane), dubokom infekcijom mekog tkiva (miozitis, nekrotizirajući fasciitis), meningitis, peritonitis, osteomijelitis, septički artritis, puerperalna sepsa, neonatalna sepsa, ili bakterijemija.

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Dokaz Streptokoka grupe A (piogenog streptokoka) kultivacijom iz inače sterilne tekućine (krv ili cerebrospinalna tekućina, rjeđe zglobna, pleuralna ili perikardijalna tekućina).

Klasifikacija slučaja

Moguć: N.P.

Vjerojatan: Karakteristična klinička slika

Potvrđen: Karakteristična klinička slika uz laboratorijsku potvrdu

KALA AZAR, VISCERALNA LIŠMANIJAZA (LEISHMANIASIS VISCERALIS)

Klinički opis: sistemna infekcija *Leishmanijom donovani* nakon izlaganja papatačima (flebotomima) koja se ispoljuje kroničnim, iregularnim febrilitetom, hepatomegalijom i splenomegalijom te mršavljenjem (gubitkom na težini).

Laboratorijski kriterij za dijagnozu:

- pozitivna parasitološka pretraga na *L. donovani* u bojenim razmazima uzoraka koštane srži, jetre ili krvi iz slezene ili limfnih čvorova,
- ili pozitivna kultivacija *L. donovani* iz bioptičkih uzoraka ili uzoraka dobivenih aspiratom.
- pozitivan serološki nalaz (IFA, ELISA) u serumu bolesnika

Klasifikacija slučaja:

Moguć: NP

Vjerojatan: klinički kompatibilan slučaj u endemskom području, ili s epidemiološkom vezom

Potvrđen: klinički kompatibilan slučaj, laboratorijski potvrđen

KOŽNA LIŠMANIJAZA (LEISHMANIASIS CUTANEA)

Klinički opis: infekcija uzrokovana s *Leishmania donovani*, nakon uboda flebotoma (nevida, papatača) s jednom ili više kožnih promjena, obično na izloženim dijelovima tijela (lice, vrat, ruke, noge) koja započinje kao kvržica i razvija se u indolentan perzistirajući vrijed (čir; ulcer) koji konačno završava kao atrofičan ožiljak (i uz liječenje). Katkada se lezija može proširiti i zahvatiti i mukozne membrane. Moguće su i lezije nazofaringealnog tkiva.

Laboratorijski kriterij za dijagnozu:

-pozitivna parasitološka pretraga na *Leishmania donovani* u bojanom razmazu ili u kulturi inokuluma uzetog iz kraste

-pozitivni serološki nalaz u serumu pacijenata, samo kod mukokoutanog oblika

Klasifikacija slučaja:

Moguć: NP

Vjerojatan: kompatibilna klinička slika s epidemiološkom vezom

Potvrđen: Klinički kompatibilan slučaj, laboratorijski potvrđen

KRPELJNI MENINGOENCEFALITIS (MENINGOENCEPHALITIS ACARINA, KME)

Klinički opis

Uobičajeno bifazna bolest nakon uboda krpelja koja obično počinje povišenom temperaturom bez znakova afekcije CNS-a, i nakon 4-10 dana oporavka nastupa druga faza kompatibilna sa slikom meningoencefalitisa s neurološkim ispadima, dvoslikama, parezama i sl.

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Nalaz specifičnog IgM za virus KME u serumu ili likvoru

Nalaz nukleinski kiselina virusa KME u serumu ili likvoru

Značajan porast titra protutijela za KME u serumu

Klasifikacija slučaja

Moguć: NP

Vjerojatan: Udovoljava kliničkoj definiciji, s ubodom krpelja u anamnezi

Potvrđen: udovoljava kliničkoj definiciji i laboratorijski potvrđen

LYME BORELIOZIA (LYME BORRELIOSIS) (Lymeska bolest, erythema chronicum migrans)

Klinički opis: sistemna infekcija nakon uboda krpelja koja se ispoljuje dermatološkim (u ranom stadiju) te reumatološkim, neurološkim i kardijalnim simptomima (u uznapredovalom stadiju). Tipičan klinički simptom je početna kožna lezija, poznata kao erythema migrans, prisutna u 60-80% slučajeva.

Laboratorijski kriterij za dijagnozu:

- pozitivan nalaz specifičnih IgM i IgG protutijela u serumu ili likvoru
- izolacija uzročnika *Borrelia burgdorferi* iz kliničkog uzorka

Klasifikacija slučaja:

Moguć: NP

Vjerojatan: erythema migrans, s ubodom krpelja u anamnezi, ili slučaj s najmanje jednom od kasnih manifestacija bolesti uz pozitivne laboratorijske nalaze

Potvrđen: erythema migrans uz signifikantnu dinamiku titra protutijela u serumu, ili uz pozitivnu izolaciju borelije

MEDITERANSKA PJEGAVA GROZNICA (RICKETTSIOSIS CONORII)

Klinički opis

Akutna sistemna febrilna bolest, uzrokovana mikroorganizmom *Rickettsia conori* nakon uboda krpelja (pasji krpelj *Rhipicephalus sanguineus*), praćena osipom i karakterističnom kožnom lezijom, malim ulkusom s crnim nekrotičnim središtem na mjestu uboda krpelja (tasch noire).

Laboratorijski kriterij za dijagnozu

- značajan porast titra specifičnih protutijela na *R. conorii* u parnim uzorcima seruma

Klasifikacija slučaja:

Moguć: NP

Vjerojatan: klinički kompatibilan slučaj s ubodom krpelja u priobalnom području u anamnezi

Potvrđen: klinički kompatibilan slučaj laboratorijski potvrđen

MONONUKLEOZA (MONONUCLEOSIS)

Klinički opis

Bolest postupnog početka s malaksalošću, povišenom tjelesnom temperaturom, povećanim limfnim žlijezdama te znakovima angine. (Pfeifferova groznica) uzrokovana Epstein - Baar virusom. Biokemijski nalazi upućuju na zahvaćenost jetre. Bolest se koji puta javlja kao epidemija.

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Pozitivan neki od seroloških nalaza na EBV

Klasifikacija slučaja

Moguć NP

Vjerojatan: Klinički kompatibilan slučaj s epidemiološkom vezom

Potvrđen: Klinički kompatibilan slučaj koji je laboratorijski potvrđen.

MURINI PJEGAVAC, MURINI TIFUS, (TYPHUS MURINUS)

Klinički opis

bolest slična pjegavcu, s temperaturom, osipom i dr. no bitno blaža, uzrokovana s *Rickettsia mooseri* nastala izlaganjem komenzalnim glodavcima prvenstveno štakorima u kućnom okolišu kontaminiranim izmetom štakorskih buha ili izravnom infestacijom pacijenta tim buhama

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Pozitivan nalaz Weill - Felixovog testa u serumu pacijenta

Signifikantna dinamika titra protutijela na R. mooseri u parnim serumima pacijenta

Napomena: Naglašena je pojava unakrsnih reakcija na druge rikecije!

Klasifikacija slučaja

Moguć: Klinički kompatibilan slučaj, s podatkom o izloženosti komenzalnim glodavcima ili štakorskim buhama

Vjerojatan: NP

Potvrđen: Klinički kompatibilan slučaj s pozitivnom Weill-Felix-ovom reakcijom, i signifikantnom dinamikom protutijela na R. mooseri u serumima pacijenta, uz utvrđenu izloženost komenzalnim glodavcima ili njihovim buhama.

NOSITELJ HbsAg**Klinički opis**

Osoba kronično inficirana virusom hepatitisa B bez subjektivnih tegoba ili kliničkih simptoma kod koje je po prvi puta laboratorijski utvrđen HbsAg.

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

pozitivan test na hepatitis B antigen (HbsAg) u serumu pomoću ELISA testa, moguće uz pozitivne i neke druge markere (protutijela na HBc, Hbe antigene) koji govore o perzistirajućoj infekciji

Pozitivan nalaz pretrage PCR testom

Pozitivan RIBA (imunoblot) test

Klasifikacija slučaja

Moguć: NP

Vjerojatan: novootkriven pacijent koji odgovara gornjoj kliničkoj definiciji (tj. bez kliničkih znakova) s pozitivnim ELISA testom na HBsAg

Potvrđen: novootkriven pacijent koji odgovara gornjoj kliničkoj definiciji (tj. bez kliničkih znakova) s pozitivnim ELISA testom na HbsAg i potvrdom tog nalaza pomoću imunoblot pretrage

NOSITELJ HCV PROTUTIJELA**Klinički opis**

Osoba bez subjektivnih tegoba ili kliničkih simptoma žutice, kod koje je po prvi puta laboratorijski utvrđeno prisustvo protutijela na virus hepatitisa C.

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

pozitivan ELISA test na protutijela na virus C hepatitisa
nalaz nukleinske kiseline HCV-a u kliničkim uzorcima

Klasifikacija slučaja

Moguć: NP

Vjerojatan: NP

Potvrđen: novootkriven klinički kompatibilan slučaj s laboratorijski utvrđenim prisustvom HCV protutijela u krvi

NOSITELJ HIV PROTUTIJELA

opisano pod: "Sindrom stečenog nedostatka imunosti (AIDS) i infekcija HIV-om"
u prvim dijelu zbirke definicija)

NOSITELJ *SALMONELLA TYPHI*

Klinički opis

Osoba bez smetnji, koja je nakon dijagnosticiranog ili nedijagnosticiranog preboljelog trbušnog tifusa više od godinu dana ranije, ostala kronično zaražena odnosno kronični kliconoša *S. typhi* što je otkriveno laboratorijskim pretragom po prvi puta

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

izolacija *S. typhi* iz uzorka stolice ili urina
potvrda i određivanje fagotipa u referentnom laboratoriju

Klasifikacija slučaja

Moguć: NP

Vjerojatan: NP

Potvrđen: klinički kompatibilan slučaj (tj. bez smetnji), s po prvi puta utvrđenim pozitivnim i zatim još i potvrđenim pozitivnim nalazom *S. typhi* u stolici ili urinu

PAPATAČI GROZNICA (FEBRIS PAPATASII)

Klinički opis

Bolest obilježena naglim početkom s povišenom temperaturom, često višom od 39°C, glavoboljom, injiciranim sklerama, bolovima retrobulbarno, artralgijsama, općom slabošću i mučninom nakon izlaganja ubodima papatača (nevida, flebotoma). Ti razmjerno jako izraženi simptomi prolaze međutim bez liječenja.

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Nalaz specifičnog IgM u serumu
Značajan porast titra protutijela u parnim serumima

Klasifikacija slučaja

Moguć: NP

Vjerojatan: udovoljava kliničkoj definiciji kod osobe koja boravi ili je nedavno boravila u priobalju tijekom ljeta

Potvrđen: udovoljava kliničkoj definiciji i laboratorijski potvrđen

PJEGAVAC, PJEGAVI TIFUS (TYPHUS EXANTHEMATICUS)

Klinički opis

Opća teška bolest uzrokovana s *Rickettsia prowazekii* karakterizirana visokom stalnom tjelesnom temperaturom, malaksalošću, osipom, smetnjama sensorija i svijesti (tifožno stanje) s visokom smrtnošću bez liječenja. Epidemiološki važan podatak je prisutnost na pacijentu i njegovoj okolini uši tijela (*Pediculus humanus var. corporis*), koja jedino prenosi bolest

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Pozitivan nalaz Weill - Felixovog testa u serumu pacijenta
Signifikantna dinamika titra protutijela na *R. prowazekii*

Napomena: Naglašena je pojava unakrsnih reakcija na druge rikecije

Klasifikacija slučaja

Moguć: Klinički kompatibilan slučaj, s podatkom o ušljivosti tijela

Vjerojatan: Klinički kompatibilan slučaj s epidemiološkom vezom

Potvrđen: Klinički kompatibilan slučaj s pozitivnom Weill-Felix-ovom reakcijom, i signifikantnom dinamikom protutijela na *R. prowazekii* i s potvrđenom infestacijom prtenom uši (*Pediculus humanus var. corporis*).

ili

u slučaju grupiranja slučajeva ili epidemije

klinički kompatibilan slučaj s pozitivnim nalazom Weill-Felix- ove reakcije te pozitivnim serološkim nalazom

POVRATNA GROZNICA (FEBRIS RECURRENS)

Klinički opis

akutna febrilna bolesti uzrokovana s *Borrelia recurrentis*. Obilježavaju je febrilne atake koje nakon nekoliko dana spontano nestaju pa se poslije afebrilnog razdoblja opet vrata. Traje nekoliko tjedana. Uzročnik se prenosi ubodom krpelja ili ugrizom prtene uši.

Laboratorijski kriterij za dijagnozu:

-mikroskopski pozitivan nalaz borrelia u krvnom razmazu bojanom po Giemsi ili Wrightu

Klasifikacija slučaja

Moguć: NP

Vjerojatan: klinički kompatibilan slučaj s anamnestičkim podatkom o ubodu krpelja ili o infestaciji ušima tijela, osobito kod osobe koja je boravila u nekoj dalekoj zemlji obzirom da u našoj zemlji ove bolesti nema već decenijima.

Potvrđen: klinički kompatibilan slučaj, laboratorijski potvrđen.

PSITAKOZA –ORNITOZA (PSITTACOSIS - ORNITHOSIS)

Klinički opis: bolest izazvana s *Chlamidya psittaci*, obilježena povišenom tjelesnom temperaturom, glavoboljom, fotofobijom, respiratornim simptomima i mialgijom, kod osoba izloženih pticama, posebno papigama

Laboratorijski kriterij za dijagnozu:

-izolacija *C. psittaci* iz kliničkog uzorka

-četverostruki ili veći porast titra CF protutijela u parnim serumima bolesnika, uzetim s najmanje dva tjedna razmaka i obrađenim u istom laboratoriju

-četverostruki ili veći porast titra protutijela u parnim serumima bolesnika mikroimunofluorescentnom tehnikom (MIF)

Klasifikacija slučaja:

Moguć: NP

Vjerojatan: klinički kompatibilan slučaj koji je epidemiološki povezan s potvrđenim slučajem, ili sa signifikantim nalazom serologije (pojedinačni nalaz CF testa $>1:32$, ili nekoliko uzastopnih nalaza $>1:32$, a bez četverostruke dinamike, nakon početka bolesti)

Potvrđen: klinički kompatibilan slučaj, laboratorijski potvrđen

SARS, TEŠKI AKUTNI RESPIRATORNI SINDROM

Klinički opis: teška akutna respiratorna bolest praćena vrućicom (>38oC), kašljem, poteškoćama disanja, i nalazom infiltracije na RTG-u u smislu pneumonije ili akutnog respiratornog distresa (ARD), ili nalazom pneumonije ili ARD na autopsiji

Laboratorijski kriterij za dijagnozu:

-SARS CoV virus dokazan testom na nukelinske kiseline u najmanje dva razna klinička bolesnička uzorka (na primjer: uzorak nazofarinksa i uzorak stolice) ili iz jedne vrste uzorka uzetog u dva ili više navrata tijekom bolesti, ili primjenom dva različita testa, ili ponovljeno pozitivan PCR test uz upotrebu novog ekstrakta RNK iz originalnog kliničkog uzorka

ili

serokonverzija ili signifikantni porast (četverostruki i veći) titra protutijela za SARS CoV, usporedno ELISA i IFA testom

ili

izolacija SARS CoV – virusa i detekcija SARS CoV nukleinske kiseline upotrebom validiranog testa

Klasifikacija slučaja:

Moguć: NP

Vjerojatan: klinički kompatibilan slučaj, epidemiološki povezan s potvrđenim slučajem ili slučajevima, ili epidemiološki povezan s potvrđenim epidemijskim žarištem

Potvrđen: klinički kompatibilan slučaj, laboratorijski potvrđen I provjeren (konfirmiran) u referentnom laboratoriju

Napomena: samo potvrđeni slučajevi prijavljuju se internacionalno

STREPTOKOKNA ANGINA (ANGINA STREPTOCOCCICA)

Klinički opis

Gnojna, lakunarna (gnojni bijeli čepovi u udubinama) upala mandula (tonsila) praćena grloboljom, otežanim gutanjem i često povišenom tjelesnom temperaturom kod djece često i uz povraćanje, s mogućim komplikacijama ukoliko se ispravno ne liječi, kao što su akutni glomerulonefritis, reumatska groznica i dr.

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Dokaz beta hemolitičkog streptokoka u uzorku uzetom s tonzila, kasnije i povišen AST u krvi

Klasifikacija slučaja

Moguć: Klinički kompatibilan slučaj

Vjerojatan: Klinički kompatibilan slučaj s epidemiološkom vezom

Potvrđen: Klinički kompatibilan slučaj koji je laboratorijski potvrđen.

SVRAB (SCABIES)

Klinički opis

Infestacija parazitima *Sarcoptes scabiei* karakterizirana ekzorijacijama na karakterističnim mjestima koje intenzivno svrbe. Bolest može varirati od blagih oblika s pokojom lezijom na karakterističnim mjestima (prostor među prstima, podlaktice, abdomen i prsa) do teških

generaliziranih oblika s hiperkeratotičnim ljuštenjem kože (kod imunokompromitiranih osoba)

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Dokaz *Sarcoptes scabiei*, njihova fecesa ili jajašca mikroskopskom pretragom uzoraka površinskog sloja kože dobivenih struganjem lezija

Klasifikacija slučaja

Moguć: N.P.

Vjerojatan: Klinički kompatibilan slučaj uz anamnestički podatak o mogućem izlaganju (kontakt s moguće infestiranom osobom, spavanje u nehigijenskim uvjetima i sl)

Potvrđen: Laboratorijski dokazana infestacija mikroskopskom pretragom uzorka ili klinički kompatibilan slučaj uz epidemiološku vezu s laboratorijski potvrđenim slučajem.

ŠKRLET, ŠARLAH (SCARLATINA)

Klinički opis

akutna visoko febrilna pretežno dječja opća bolest s tipičnim sitnim gustim osipom jarko-crvene boje koji je bolesti dao ime (škrlet, šarlah) uzrokovana beta-hemolitičkim streptokokom skupine A koji puta kombinirana sa znakovima gnojne angine uzrokovane istim uzročnikom, s karakterističnim ljuštenjem kože u fazi rekonvalescencije. Može imati i teže popratne manifestacije kao što je miokarditis, a kao i angina sama, kasniji glomerulonefritis ili reumatsku groznicu.

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Biokemijski nalazi koji govore za akutnu bakterijsku infekciju
Dokaz beta hemolitičkog streptokoka u uzorku uzetom s tonzila,
dokaz beta hemolitičkog streptokoka skupine A u hemokulturi
kasnije i povišen AST u krvi

Klasifikacija slučaja

Moguć: Klinički kompatibilan slučaj

Vjerojatan: Klinički kompatibilan slučaj s epidemiološkom vezom (streptokokne bolesti)

Potvrđen: Klinički kompatibilan slučaj koji je laboratorijski potvrđen.

TROVANJE (OTROVANJE) HRANOM (TOXIINFECTIO ALIMENTARIS) koje nije uzrokovano salmonelama

Klinički opis

Klinička slika obilježena gastričnim simptomima, mučninom i/ili povraćanjem te enteralnim ili enterokolitičnim smetnjama, koji puta uz povišenu tjelesnu temperaturu i opću slabost

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Dokaz nekog od ovih uzročnika u stolici ili povraćenim masama *Staphylococcus aureus*, *Escherichia coli*, *Shigella* sp. *Campylobacter*, rotavirus, norovirus, *Clostridium perfringens*, *Bacillus cereus* ili dr.

Napomena: klinički kompatibilni slučajevi uzrokovani noro i rota virusima mogu se registrirati zasebno kao gastroenteritis

Klasifikacija slučaja

Moguć: N.P.

Vjerojatan: Klinički kompatibilni slučaj s epidemiološkom vezom

Potvrđen: Klinički kompatibilan slučaj koji je laboratorijski potvrđen.

UPALA PLUĆA (PNEUMONIA /BRONCHONEUMONIA)

Klinički opis

Bolest najčešće naglog početka s povišenom tjelesnom temperaturom, kašljem, zaduhom i bolom u prsištu pri disanju, koji puta s prepoznatljivim auskultatornim i perkutornim nalazom (muklina, izostanak vesikularnog disanja i dr.), uz karakterističan RTG nalaz (lobarna pneumonija, bronhopneumonija, atipična pneumonija), koji puta uz zahvaćenu pleuru s mogućim pleuralnim seroznim ili purulentnim izljevom.

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Biokemijski nalazi koji upućuju na bakterijsku ili na virusnu/chlamidijsku infekciju

Nalaz uzročnika u sputumu: *Streptococcus pneumoniae* (pneumococcus), *Klebsiella*, *Staphylococcus* ili dr.

Nalaz uzročnika u pleuralnom punktatu

Signifikantna dinamika protutijela za neke od mogućih uzročnika *Mycoplasma pneumoniae*, *Klebsiella pneumoniae*, *Chlamidia pneumoniae*, *Adenovirus*, i dr

RTG nalaz u smislu pneumonije

Isključeni su slučajevi kod kojih nalazi upućuju na Q groznicu, psitakozu, legionelozu i SARS, jer se prijavljuju zasebno.

Klasifikacija slučaja

Moguć: Klinički kompatibilan slučaj

Vjerojatan: Klinički kompatibilan slučaj epidemiološki vezan s potvrđenim slučajevima *Mycoplasma pneumoniae*

Potvrđen: Klinički kompatibilan slučaj s pozitivnim RTG nalazom

ili

Klinički kompatibilan slučaj s pozitivnim RTG nalazom i laboratorijskom potvrdom etiologije

UŠLJIVOST (PEDICULOSIS CAPITIS, CORPORIS, PUBIS)

Klinički opis

Infestacija ušima *Pediculus humanus var. capitis*, *P. humanus var. corporis* ili *Phthirus pubis* karakterizirana svrbežom glave ili tijela s ekzorijacijama zbog grebanja (češanja), koje se mogu komplicirati sekundarnim infekcijama i regionalnim limfadenitisom. Uši glave javljaju se pretežno kod djece u predškolskoj i ranoj školskoj dobi, stidne uši (*P. pubis*) javljaju se obično kod odraslih osoba a uši tijela prtene uši u svim dobnim skupinama

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Identifikacija uši ili njihovih jajašca (gnjida) u vlasištu (*P. humanis capitis*), na odjeći (*P. humanus corporis*) ili u pubičnoj regiji (*P. pubis*).

Klasifikacija slučaja

Moguć: N.P.

Vjerojatan: Karakteristična klinička slika uz odgovarajuću dob (djeca, odrasli, spolno aktivni i dr.)

Potvrđen: Nalaz uši ili jajašca u vlasištu, na tijelu ili u odjeći osobe s kliničkom slikom.

VENERIČNI LIMFOGRANULOM (LYMPHOGRANULOMA VENEREUM)
(tropski bubon)

Klinički opis: bolest uzrokovana L1, L2 ili L3 serovarijantama *Chlamidia trachomatis*, koja se ispoljuje genitalnim lezijama, regionalnom purulentnom limfadenopatijom ili hemoragičnim proktitisom, uobičajeno prenesena seksualnim kontaktom

Laboratorijski kriterij za dijagnozu:

- izolacija L1, L2 ili L3 serovara *Chlamydia trachomatis* iz kliničkog uzorka
- demonstracija inkluzijskih tjelešaca imunofluorescentnom pretragom u leukocitima, dobivenim aspiratornom punkcijom inguinalnog limfnog čvora
- pozitivan mikro imunofluorescentni test na L1, L2 ili L3 serovar *Chlamidia trachomatis* u serumu tijekom bolesti

Klasifikacija slučajeva:

Moguć NP

Vjerojatan: klinički kompatibilan slučaj, ili proktogenitalna lezija uz pozitivan laboratorijski nalaz, ili jedan visoki titar CF antitijela (<1:64) na *C. trachomatis* u serumu bolesnika

Potvrđen: klinički kompatibilan slučaj laboratorijski potvrđen

VIRUSNA ŽUTICA NEOZNAČENA (HEPATITIS VIROSA NONSPECIFICATA)

Klinički opis

Bolest karakterizirana znakovima i simptomima upale jetre, slabošću i umorom, gubitkom apetita, mučninom, žuticom, promjenom boje stolice i urina, povišenom tjelesnom temperaturom, hepatomegalijom. Težina bolesti može varirati od asimptomatske bolesti s povišenjem vrijednosti jetrenih enzima, preko blage ili teške akutne ili kronične bolesti, do ciroze jetre.

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Biokemijski nalazi koji potvrđuju hepatitis uz karakterističnu kliničku sliku, a uzročnik nije dokazan

Ako se laboratorijski dokaže infekcija nekim hepatotropnim virusom koja se prijavljuje kao zasebna dijagnoza, npr. virus hepatitisa A, B, C, D, E, G, Epstein-Barr virus, i dr., bolest se prijavljuje pod pripadajućom etiološkom dijagnozom.

Klasifikacija slučaja

Moguć: NP

Vjerojatan: Karakteristična klinička slika uz odgovarajuće biokemijske nalaze, bez dokazane etiologije

Potvrđen: N.P.

VIRUSNI GASTROENTERITIS

Nije u popisu bolesti obveznih za prijavljivanje no može se rabiti prema epidemiološkoj potrebi.

Klinički opis

bolest naglog početka obilježena povraćanjem i proljevom, često i povišenom tjelesnom temperaturom, kratkog trajanja s uobičajenim samoozdravljenjem, koja se često javlja u manjim ili većim epidemijama, uzrokovana virusima., a prenesena uz alimentarni put i kontaktom ili grubim aerosolom.?

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

Biokemijski nalazi koji govore za virusnu infekciju

Negativni laboratorijski nalazi na patogene crijevne bakterije

Pozitivni laboratorijski nalaz u povraćenim masama ili stolici nekog od virusa iz te skupine: calici virus (noro-virus, Norwalk agens) rota virus, adenovirus, astrovirus i dr.

Klasifikacija slučaja

Moguć: Klinički kompatibilan slučaj s negativnom pretragama na crijevne patogene bakterije

Vjerojatan: Klinički kompatibilan slučaj epidemiološki povezan s laboratorijski potvrđenim slučajevima

ili

Klinički kompatibilan slučaj koji se javio grupno, a s negativnim pretragama na patogene crijevne bakterije

Potvrđen: Klinički kompatibilan slučaj s negativnim pretragama na patogene crijevne bakterije, koji je laboratorijski potvrđen.

Napomena slučajevi virusnog gastroenteritsa utvrđeni u epidemiji nastaloj preko hrane, prijavljuju se zasebno, kao alimentarna toxiinfekcija

VIRUSNI MENINGITIS (MENINGITIS VIROSA, SEROSA) (aseptični meningitis)

Klinički opis: bolest s povišenom tjelesnom temperaturom (>38oC) i s jednim ili nekoliko od slijedećih simptoma: kočenje vrata, bol u vratu, teška neobjašnjiva glavobolja, često prisutnost neuroloških meningitičnih znakova (Kernig, Brudzinski) te dva ili nekoliko od slijedećeg: fotofobija, povraćanje, mučnina, bol u abdomenu ili kočenje stražnjih mišića natkoljenice.

U djece ispod dvije godine starosti: febrilitet (>38oC) i jedan ili više od slijedećih znakova: ekscitacija, ili letargija, ispupčena prominirajuća fontanela

Laboratorijski kriterij za dijagnozu: nalaz limfoidnih stanica u likvoru koji odgovara seroznom meningitisu, izolacija specifičnog virusa u staničnoj kulturi ili pozitivan PCR

Klasifikacija slučaja:

Moguć: klinički kompatibilan slučaj

Vjerojatan: kompatibilna klinička slika uz nešto od slijedećega:

-normalna razina glukoze u likvoru, ili blago povišene vrijednosti proteina (>50 mg/dl), umjereno povišen broj stanica (<500/mm) uz dominaciju limfocita (>50%)

-pozitivan nalaz virusnog genoma u likvoru PCR pretragom

-epidemiološka povezanost s potvrđenim slučajem

Potvrđen: moguć ili vjerojatan slučaj, laboratorijski potvrđen

VODENE KOZICE (VARICELLA)

Klinički opis: febrilna bolest obilježena naglom pojavom difuznog generaliziranog papulovezikuloznog osipa

Laboratorijski kriterij za dijagnozu:

- signifikantan porast titra protutijela za varicella zoster virus u serumu bolesnika bilo kojim raspoloživim standardnim serološkim testom
- izolacija virusa iz kliničkog uzorka

Klasifikacija slučaja:

- Moguć: klinički kompatibilan slučaj
- Vjerojatan: klinički kompatibilan slučaj s epidemiološkom vezom
- Potvrđen: klinički kompatibilan slučaj, laboratorijski potvrđen

ZARAZNA UPALA MOZGA (ENCEPHALITIS / MENINGOENCEPHALITIS)

Klinički opis

Bolest s karakterističnim znacima oštećenja mozga: poremećajima svijesti, poremećajima ponašanja, te motoričkim ispadima, parezama i paralizom, koji puta udruženi sa znacima afekcije moždanih ovojnica, glavoboljom, mučninom, povraćanjem, kočenjem vrata, patološkim tetivnim refleksima, kao posljedica infekcije

Laboratorijski kriteriji za dijagnozu

- Biokemijski i citološki nalazi likvora koji isključuju gnojni meningitis
- Dokaz nekog od virusnih bakterijskih ili parasitskih uzročnika infekcija CNS-a u likvoru, izolacijom, nalazom protutijela ili PCR tehnikama
- Dokaz specifičnih protutijela sa značajnom dinamikom u serumu.
- Isključuju se slučajevi uzrokovani virusom KME i leptospirama
- Karakteristične promjene EEG-a

Klasifikacija slučaja

- Moguć: Klinički kompatibilan slučaj
- Vjerojatan: Klinički kompatibilan slučaj s odgovarajućim biokemijskim i citološkim nalazom u likvoru

Potvrđen: Klinički kompatibilan slučaj koji je laboratorijski potvrđen.